

Protokół nr 10/2024 r.
z posiedzenia Krajowej Rady Konsultacyjnej Do Spraw Osób Niepełnosprawnych
VIII kadencji
w dniu 18 kwietnia 2024 roku

Skład osobowy

W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Rady zgodnie z załączoną listą obecności oraz:

- Łukasz Krasoń – Sekretarz Stanu w MRPIPS, Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych
- Krzysztof Kosiński – Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Porządek posiedzenia

1. Przywitanie członków Rady przez Pana Łukasza Krasonia - Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych,
2. Zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami – aktualne wyzwania – kontynuacja dyskusji z poprzedniego posiedzenia KRK,
3. Krajowy Plan Odbudowy a osoby z niepełnosprawnościami – szanse i możliwości,
4. Wypożyczalnia Technologii Wspomagających dla osób z niepełnosprawnością – wnioski i postulaty,
5. Sytuacja organizacji pozarządowych - kontynuacja dyskusji z poprzedniego posiedzenia KRK,
6. Ustalenie priorytetów i planu pracy KRK,
7. Wolne wnioski i zakończenie spotkania.

Przebieg posiedzenia

Ad. 1

Posiedzenie otworzyła Pani Monika Zima-Parjaszewska – Przewodnicząca Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych, która przywitała wszystkich obecnych, i poprosiła o zabranie głosu Pana Łukasza Krasonia - Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Ad. 2

W nawiązaniu do tematu podjętego na poprzednim posiedzeniu w sprawie zatrudniania osób z niepełnosprawnościami głos zabrał Pan Przemysław Żydok, który o celowość podejmowania kolejnej uchwały przez KRK. W sprawie SODIR-u poparł głos o potrzebie utworzenie zespołu, natomiast zdecydowanie nie zgodził się z założeniem, że jedynym albo nawet głównym zadaniem takiego zespołu powinna być dyskusja o kwestii wysokości dofinansowań. Przypomniał, że od 12 lat w Polsce funkcjonuje konwencja ONZ o prawach

osób z niepełnosprawnościami. I zgodnie z komentarzami ogólnymi do artykułu 27, kształtowanie rynku pracy spełnia kategorie konwencyjne – jak wskazał, to powinno być główne zadanie. Wyraził przekonanie, że należy też rozmawiać o innych rzeczach bieżących, przede wszystkim o powinności szukania modelu, w którym jeżeli jest mowa o dofinansowaniach, to przynajmniej część tych środków trafia i mobilizuje bezpośrednio osoby z niepełnosprawnościami, a nie tylko ich pracodawców.

Pani Przewodnicząca wskazała na konieczność powołania zespołu, o którym wspominała Pani Renata Orłowska. Przed przejściem do kolejnego punktu posiedzenia Pan Dariusz Jadczyk krótko powiedział, że popiera zdanie Pana Przemysława Żydoka w kwestii SODIR-u czyli zapisów, które dotyczą systemu wspierania organizacji niewidomych, niepełnosprawnych i innych grup. Wskazał, że ten system działa nieudolnie i czasem nie wspiera dlatego dyskusja o SODIR musi dotyczyć kwestii w jaki sposób w Polsce to wsparcie ma wyglądać. System powinien tak działać, aby pomagał pracodawcom zatrudniać niepełnosprawnych mądrze by pracodawcy występowali o pieniądze w sposób uzasadniony z szacunkiem dla środków publicznych.

Ad. 4

Następnie Pani Monika Zima-Parjaszewska przeszła do tematu Wypożyczalni Technologii Wspomagających dla osób z niepełnosprawnością i poprosiła o wprowadzenie do tematu Pana Ministra, stawiając jednocześnie pytanie: co KRK powinna zrobić by pomóc w tym temacie i jakie wnioski są najbardziej pożądane do pracy dla Pana Ministra?

Minister Krason powiedział, że tego typu wypożyczalnia jest potrzebna i jest wartością dodaną dla systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami, ale tylko w momencie, kiedy zacznie realnie działać, bo obecnie nie działa – jak wykazała kontrola NIK. Minister wskazał, że najpierw należy zacząć od uzupełnienia wypożyczalni sprzętem, o który wnioskuje osoby z niepełnosprawnościami np. mobilne koncentratory tlenu. Zaapelował o przyjrzenie się procedurze wnioskowania o sprzęt i informację zwrotną korzystając, z wiedzy eksperckiej Rady i o wsparcie pod kątem ewentualnej nowej listy kategorii produktów.

Ad. 3

Następnie Pani Przewodnicząca przeszła do tematu Krajowego Planu Odbudowy a osoby z niepełnosprawnościami. Temat rozpoczął Pan Paweł Wójtowicz, który powiedział, że do podjęcia tego tematu został zainspirowany przez Ministerstwo Zdrowia. Dyrektor Krzysztof Kosiński wskazał, że zadaniem ministerstwa jest analiza zgłaszanych propozycji i umieszczenie ich w takim miejscu by mogły być zrealizowane i sfinansowane. Pan Wójtowicz zauważył, że najlepszym wyjściem jest wiedzieć co już jest wypracowane by to wzmacniać, a nie tworzyć wszystko od początku. Dyrektor Kosiński zauważył, że dokument z propozycjami ministerstwa do KPO podlega nieustającym zmianom stąd jest pole do wykorzystania na zgłaszane przez członków Rady propozycji. Pani Przewodnicząca zaproponowała aby zgłaszać swoje propozycje.

Pierwszą osobą wypowiadającą się w tej części posiedzenia była Pani Anna Hejducka, która zaproponowała aby środki z KPO wykorzystać m. in. na dotacje dla organizacji pozarządowych w ramach ekonomii społecznej poprzez instalacje odnawialnych źródeł energii w postaci paneli fotowoltaicznych. Tą propozycję poparł także Pan Adam Kompowski. Ze swojej strony wskazał aby organizacje pozarządowe mogły wykorzystać pozyskane środki z KPO na rzecz projektów dotyczących infrastruktury zarówno mieszkaniowej, jak i dotyczącej aktywizacji. Pozyskane środki zwiększyłyby liczbę mieszkań dla osób z niepełnosprawnościami w stopniu znacznym czy z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Dzięki środkom z KPO można by było przeznaczyć finanse na infrastrukturę dotyczącą aktywizacji dziennej w postaci budowy, rozbudowy czy remontu infrastruktury. Następnie Pan Paweł Wójtowicz zwrócił uwagę na wymogi w zakresie dostępności lokali i organizacji pozarządowych. Zgodnie z ustawą samorządy mają tą dostępność zapewnić, która mogłaby być sfinansowana ze środków KPO. Pan Przemysław Żydok położył nacisk na kwestie deinstytucjonalizacji w reformie opieki długoterminowej czy też nawet krótkoterminowej. Pani Przewodnicząca w nawiązaniu do wypowiedzi poprzednika wskazała, że raport z konsultacji społecznych dotyczący opieki długoterminowej opracowany przez The World Bank Group, czyli Bank Światowy, wbrew temu co jest napisane – nie był społecznie konsultowany z KRK czy innymi organizacjami. Pani Barbara Święch-Bober wskazała, że ważna jest edukacja w kontekście upubliczniania informacji o możliwościach jakie niesie za sobą zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami. Zauważyła, że informowanie samych zainteresowanych jest także istotną kwestią poprzez publikacje przeznaczone dla różnych grup społecznych. Następnie Pani Dorota Potejko zapytała Dyrektora Kosińskiego czy coś jest wiadomo nt. pieniędzy z KPO oraz funduszu medycznego, które mają być skierowane do samorządów m. in. na budowę centr opieki długoterminowej? Głos w sprawie zabrała także Pani Grażyna Gaj, która zwróciła uwagę, że pomysł realizacji opieki długoterminowej przez samorządy poprzez wykorzystanie szpitali powiatowych jest dalece niemożliwy z uwagi na brak środków finansowych i ilości łóżek w szpitalach. Ponownie w temacie opieki długoterminowej zabrał głos Pan Żydok odnosząc się do pkt. 4.6 związanego z reformą w zakresie wzrostu uczestnictwa niektórych grup w rynku pracy poprzez rozwój opieki długoterminowej. Reforma ma dotyczyć m. in. zdefiniowania opieki długoterminowej, zdefiniowania pojęcia opiekuna nieformalnego, opieki nieformalnej, zmian obowiązujących standardów usług świadczonych w systemie pomocy społecznej i ulepszenie mechanizmów monitorowania i ewaluacji. W tych zakresach Pan Przemysław Żydok zaznaczył, że KRK ma szanse na wypracowanie swoich wniosków. Zaproponował uchwałę dotyczącą skierowania usług świadczonych w stronę społeczności lokalnej. Pan Marek Piechuta wskazał na trudności z jakimi stykają się ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze prowadząc swoją działalność na rzecz edukacji dzieci z głębokimi sprzężonymi niepełnosprawnościami oraz na finansowanie budowy obiektów na prowadzenie takiej działalności czy na prowadzenie zakładów aktywności. Poszerzana jest w tym zakresie działalność, zatrudniani są pracownicy a infrastruktury się nie zmienia. Kolejną osobą, która zabrała głos w sprawie był Pan Marek

Kalbarczyk, który zwrócił uwagę na fakt rozwijania procesu rehabilitacyjnego. Na to, że organizacje społeczne osób niewidomych nie mają swoich nieruchomości. Nie ma ośrodków rehabilitacyjnych jeśli chodzi o osoby niewidome. Społeczność osób niewidomych ma prawo do szkoleń z udziałem nowoczesnych technologii by w konsekwencji móc pracować i posługiwać się nowoczesnymi przyrządami niwelującymi skutki niepełnosprawności.

Ad. 4

Po przerwie Pani Przewodnicząca kontynuowała wcześniej rozpoczęty temat Wypożyczalni Technologii Wspomagających dla osób z niepełnosprawnościami. Dyskusję zapoczątkował przedstawiciel Polskiego Związku Głuchych Pan Piotr Baltyn, który zwrócił uwagę w formie przykładu, że bez konsultacji z protetykiem słuchu nie da się dobrze dobrać aparatu słuchowego z wypożyczalni. Ten przykład rozwinął dalej dyskusję w kontekście różnych instytucji, które wypożyczają sprzęt albo wyroby medyczne oraz ogólnie rozgraniczenia tego, co jest wyrobem medycznym, a co jest technologią pomagającą. Pan Robert Jagodziński zgłosił taki postulat aby najpierw zdiagnozować jak działa system wypożyczalni aby nie powielać źródeł finansowania. Natomiast Pan Paweł Wójtowicz zwrócił uwagę na to, że często na sprzęt z wypożyczalni niezbędne jest skierowanie od lekarza i jego decyzja jaki sprzęt wybrać by spełniał swoje funkcje np. w przypadku koncentratorów tlenu czy urządzenie do drenażu. Podkreślił, że w wypożyczalniach często brakuje odpowiedniego sprzętu medycznego. Pani Przewodnicząca zapytała Dyrektora Kosińskiego czy spotkał się z uwagą dotyczącą procesu o występowanie o sprzęt i skierowanie od lekarza? Pani Zima-Parjaszewska zapytała zgromadzonych członków czy mieli styczność z takimi sytuacjami. Pani Barbara Święch-Bober wskazała na, niekiedy, nieprzemyślane lokalizacje sprzętu do wypożyczenia. Zaznaczyła także, że w procedurze wypożyczania starsi ludzie nie mają profili zaufanych by sprawnie przejść proces wypożyczania. Także dofinansowywane są różne rodzaje sprzętów nie zawsze te, które w danej chwili są najbardziej potrzebne. Kolejną kwestią w sprawie są wypożyczalnie zlokalizowane w różnych miejscach np. Powiatowych Centrach Pomocy Rodzinie czy innych stowarzyszeniach. Jest słabe rozeznanie w zapotrzebowaniu na sprzęty. Kupowane są sprzęty bez wcześniejszego rozeznania i zapotrzebowania. Podsumowując Pani Święch-Bober wskazała na brak edukacji przede wszystkim tych osób, które potrzebują sprzętów gdzie i co mogą wypożyczyć. Następnie Pan Paweł Wójtowicz oraz Pan Robert Jagodziński zwrócili uwagę, że przy wyborze sprzętu powinien brać udział także lekarz, który wypisując zlecenie określałby niezbędne parametry jakie powinno posiadać urządzenie. W dalszej części do dyskusji dołączył Pan Marek Kalbarczyk zauważając, że sprzęt powinien być dobrze dobrany pod konkretną niepełnosprawność. Nie wszystko da się dopasować dla każdego. Pan Kalbarczyk wyraził opinię, że jest za tym, żeby poważnie rozważyć, które sprzęty powinny być w wypożyczalniach, a które wymagają dopasowania poprzez ekspertyzy indywidualne.

W odpowiedzi na powyższe stwierdzenia Dyrektor Kosiński zauważył, że w wypożyczalniach, co do zasady, są sprzęty, które służą jednej osobie, a później przechodzą do następnej – w

przeciwnym razie wypożyczalnie mogą stracić swój charakter i staną się kolejnym ogniwem wsparcia indywidualnego.

Pani Anna Hejducka zwróciła uwagę, że wypożyczalnie miały funkcjonować w oparciu o inną ideę. Sprzęty tam będące miały być sprawdzane pod kątem użyteczności przez osoby z niepełnosprawnościami, które je testują tak długo aż nie dostaną dofinansowania do sprzętu na własny użytek. Następnie głos zabrała Pani Anna Bańkowska, która zwróciła uwagę na to, że powinna być ogólnopolska kampania szeroko zakrojona dla wszystkich osób, aby miały świadomość, że takie wypożyczalnie istnieją. Zwróciła też uwagę, że jest ich za mało na co Dyrektor Kosiński odpowiedział, że wypożyczalnia jest jedna centralna, która działa przez oddziały PFRON-u w każdym województwie.

Na koniec tej części posiedzenia Pani Przewodnicząca podsumowała dyskusję wnioskując o stworzenie dokumentu, w którym zostaną przekazane panu Ministrowi wstępne uwagi członków KRK. Pani Przewodnicząca zobowiązała się członkom KRK przesłać wszystkie dokumenty, o których była mowa na posiedzeniu m.in. te dotyczące opieki długoterminowej oraz raport Banku Światowego. Prowadząca wyraziła przekonanie, że trzeba doprowadzić i zaproponować Ministrowi Krasoniowi spotkanie z Ministerstwem Zdrowia jeśli chodzi o wyroby medyczne. Natomiast wnioski dotyczące wypożyczalni przekazać jak najszybciej Panu Ministrowi. Pani Monika Zima-Parjaszewska zaproponowała, że przygotuje i roześle członkom KRK dokument w oparciu o zgłoszone na posiedzeniu uwagi z prośbą o jego uzupełnienie. KRK pozytywnie zaopiniowała program Rady Nadzorczej PFRON natomiast nie konsultowała i nie przygotowała żadnej konkretnej listy sprzętu do wypożyczalni.

Ad. 6

Pani Przewodnicząca zaproponowała zamianę ostatnich punktów porządku obrad i przesłała do tematu planu pracy KRK. Zgodnie z rozporządzeniem dotyczącym KRK rada może powoływać zespoły problemowe. Pani Przewodnicząca wyraziła przekonanie o potrzebie posiadania regulaminu KRK, który do tej pory nie powstał. Natomiast na podstawie rozporządzania KRK może powołać uchwałą zespoły problemowe, w której zawarte są zadania tego zespołu oraz jego skład. Pani Przewodnicząca zaproponowała utworzenie zespołu natomiast uchwałą wraz z zadaniami zasugerowała przegłosować w formie zdalnej.

Pierwszą propozycją wśród zespołów problemowych było powstanie zespołu do spraw aktywizacji zawodowej czyli zatrudniania osób z niepełnosprawnościami.

Drugim miał być zespół do spraw deinstytucjonalizacji w zakresie KRK, który zajmowałby się także usługami, mieszkalnictwem oraz sytuacją środowiskową osób z niepełnosprawnościami.

Trzeci zespół dotyczyłby spraw ustalenia potrzeb wsparcia dla osób niepełnosprawnych.

Czwarta propozycja dotyczyła powołania zespołu do spraw sytuacji organizacji pozarządowych, w tym zadań zleczanych przez PFRON.

Pani Przewodnicząca wskazała, że przed kolejnym terminem posiedzenia zespoły powinny się już ukonstytuować i określić harmonogram pracy. Poprosiła członków Rady aby przemyśleli zakres zadań, którymi zajmą się zespoły ponieważ te kwestie muszą być zawarte w podejmowanej przez Radę uchwale.

Na zakończenie Pani przewodnicząca w porozumieniu z obecnymi członkami KRK ustaliła datę kolejnego posiedzenia na dzień 19 czerwca br.

Na koniec głos zabrała Pani Anna Bańkowska – reprezentantka strony samorządowej, postulując, aby ministerstwo jednoznacznie wskazało kierunki jakimi należy podążać przy wydatkowaniu środków z KPO. W odpowiedzi Pani Przewodnicząca zapewniła, że będzie w tej sprawie rozmawiać z Panem Ministrem by docelowo osiągnąć jego aprobatę dla zgłaszanych wniosków.

Na koniec posiedzenia głos zabrał Pan Przemysław Żydok zauważając, że rada powinna pracować z uwzględnieniem kalendarza Pana Ministra i planowanych prac na poziomie rządu. Jako przykład podał składanie wniosków w sprawie wykorzystania środków z KPO. Praca powinna być przemyślana, a nie być działaniem interwencyjnym post factum. A drugi postulat jaki zgłosił dotyczył powoływania zespołów. Zwrócił uwagę, aby członkowie Rady mieli czas na konsultacje samej treści uchwały powołującej dany zespół oraz jego określenie zadań tego zespołu. Pan Przemysław Żydok podkreślił, że praca Rady czy powołanych zespołów powinna odbywać się w duchu konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami.

Protokół sporządziła:

Przewodniczący

